

термінова основа Встановлення стабільних комерційних відносин та ключове питання, яке формуватиме європейську політику в майбутньому, схвалено концепцію державної мережі для створення та функціонування міжнародних транспортних коридорів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Фришев С. Г., Мельник І. І., Бондар С. М. Загальний курс транспорту: навч. посібник. Київ: Вища освіта, 2006. 162 с.
2. Чернюк Л. Г., Пепа Т. В., Ярош О. М. Транспорт і регіональні системи продуктивних сил України. Київ: Нічлава, 2003. 215 с.
3. Центр Транспортних Стратегій. URL: <http://cfts.org.ua/>
4. Агеєв О. Шляхи інтеграції України в транспортну систему Європи. *Урядовий кур'єр*. 2005. № 71. С. 14.
5. Кулініч В. М. «Євростар» Брюсель-Харків – втілення європейської транспортної ідеї! *Технології транспортування та збереження вантажів*. 2006. С. 20-21.
6. Лізанець М. Прикордонний регіон України в системі зовнішньоекономічних зв'язків (на прикладі Закарпатської області). *Регіональна економіка*. 2006. № 2. С. 116-123.
7. Пикулик О. Б. Пріоритетні напрямки розвитку транспортної системи Західного регіону України в умовах європейської інтеграції. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Економічні науки*. 2008. № 7. С. 284-291.
8. Пирожков С. Проблеми реалізації транзитного потенціалу України в контексті розширення ЄС і формування ЄСП. *Економіка України*. 2005. № 3. С. 4-19.
9. Данько М. І. Забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах міжнародних транспортних коридорів. Харків: УкрДАЗТ, 2008. 169 с.
10. Дикань В. Л. Економічний аналіз ефективності діяльності залізниці: навч. посібник. Харків, 2004. 161 с.
13. Дейнека О. Г. Повышение конкурентоспособности железнодорожного транспорта. *Залізничний транспорт України*. 2001. № 2. С. 2-6.

Журавель О. Є.,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до Указу Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року в Україні введено воєнний стан у зв'язку із військовою агресією російської федерації, який продовжує діяти по теперішній час. З введенням воєнного стану законодавство України зазнало деяких змін, але на сьогоднішній день нормативно-правові акти потребують значного перегляду. Головними джерелами регулювання семейних стосунків є Конституція України [1] та Семейний кодекс України [2].

У ст. 7 Сімейного кодексу України вказано, що сімейні відносини регулюються на засадах справедливості, добросовісності та розумності, відповідно до моральних засад суспільства, а також, що кожен учасник сімейних відносин має право на судовий захист [3]. В умовах воєнного стану в Україні за різними оцінками за кордон виїхало від 5 до 7 мільйонів людей. В більшій кількості це жінки та діти. Життя подружжя на відстані негативно вплинуло на їхні стосунки, внаслідок чого фіксуємо велику кількість розлучень та судових сімейних спорів. За даними офіційної статистики, з початку війни кількість розлучень зросла вдвічі. Але й зросла кількість укладання шлюбів. Переїзд за кордон жінок з дітьми виявив ряд актуальних питань у правовій галузі сімейного права а саме:

- реєстрація шлюбу або розлучення за дистанційної участі сторін;
- сплата аліментів та утримання одного з членів сім'ї;
- розірвання шлюбу із особою, яка виїхала за межі України під час воєнного стану;
- поділ майна подружжя у ситуації, якщо це майно зруйноване або залишилося на тимчасово окупованій території тощо.

Кабінетом Міністрів України 07.03.2022 року прийнято постанову № 213 в якій вказано, що процедура укладання шлюбу для визначеного кола осіб (поліцейські, військовослужбовці, інші посадовці) може відбуватись без особистої присутності другої сторони, які підпадають під категорію раніше зазначених осіб та реєструється відділами ДРАЦС. Варто зазначити, що питання щодо розірвання шлюбу є більш проблемним та поки що не спрощене законодавством України. Наразі є два способи розірвання шлюбу: через органи державної реєстрації актів цивільного стану (ДРАЦС) та шляхом подання позовної заяви до судових органів. Якщо подружжя перебуває за кордоном та не має дитини до 1 року, то можна звернутись до консульства України із заявою про розірвання шлюбу. Укладання або розірвання шлюбу базується на добровільних засадах, тому введення воєнного стану не може обмежувати конституційні права чоловіка та жінки з даного приводу. Сімейні відносини передбачають сумісні права та обов'язки чоловіка та жінки. Але чи повинен чоловік утримувати свою дружину, яка з введенням воєнного стану покинула країну та не змогла працевлаштуватись? Ці гарантії повинна забезпечити держава.

Інше, не менш актуальне питання, стосується виплати аліментів. З цього приводу змін в законодавстві не передбачено, а це вказує на те, що особа, яка має обов'язки сплачувати аліменти, жодним чином не звільняється від цих обов'язків. Слід зазначити, що законодавством не передбачено припинення або позбавлення від стягнення аліментів. Навіть у такий складний час, коли багато людей стали безробітними, боржники мають зобов'язання виплачувати аліменти, враховуючи середню заробітну плату. Військовослужбовці несуть відповідальність за невиконання обов'язків щодо сплати аліментів на загальних засадах усіх видів грошового забезпечення,

але окрім того, яке не має постійного характеру. Також, якщо протягом трьох місяців особа не виплачує аліменти, до боржника застосовуються санкції у вигляді арешту, примусового стягнення боргу та внесення до спеціального Єдиного реєстру боржників. Щодо заборгованості аліментів більше 4 місяців до особи, яка є боржником, застосовуються заходи впливу у вигляді заборони виїзду за кордон, заборона керування транспортними засобами та інше. За просрочення сплати аліментів також до неплатника може застосовуватись нарахування пені розміром 1 % від загальної кількості боргу за кожен день прострочення. Слід зазначити, що з липня 2022 року прожитковий мінімум збільшено. Дітям віком до 6 років наразі нараховуються виплати у розмірі 2201 грн, від 6 до 18 років – 2744 грн [4-5].

Слід зазначити, що є обмеження щодо діяльності виконавчого провадження на окупованих територіях. Діє заборона на відкриття виконавчих проваджень застосування заходів примусового виконання рішень на непідконтрольних Україні територіях у зв'язку з військовою агресією росії.

З вищезазначених питань зрозуміло, що у період воєнного стану на території України особливої уваги потребує розгляд законодавства, що регулює сімейні відносини. Забезпечення прав та свобод людини є основним пріоритетом держави, тому вдосконалення та перегляд існуючих нормативно-правових актів є безперечно важливим для суспільства в наш час.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. С. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
3. Правове регулювання особистих немайнових та майнових відносин між суб'єктами сімейних правовідносин. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35982.
4. Платити чи не платити: про аліменти під час війни. URL: <https://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/platiti-chi-ne-platiti-pro-alimenti-pid-chas-viyni.html><https://unba.org.ua/news/7449-advokati-obgovorili-osoblivosti-vregulyuvannya-simejnih-sporiv-v-umovah-voennogo-stanu.html>.
5. Адвокати обговорили особливості врегулювання сімейних спорів в умовах воєнного стану. URL: <https://legalaidd.gov.ua/publikatsiyi/alimentni-zobov'yazannya-u-period-voennogo-stanu-2>.